تحریری کورس مناظرہ

تشریحات النابغة

فی

حل المسائل المختلفة

من ملفوظات

شیخ الاسلام سلطان المناظرین نابغۃ العصر شیخ القرآن والحدیث شہید ابن شہید

ابو العزیز **غلام حضرت غلام الحنفی شہید** عرف نابغہ تقبلہ اللہ

تحریر و ترتیب

سید محمد ثواب

ابن سید اکاخیل باپا صاحب

دوسرا حصہ

ناشر

مدرسہ حدیقۃ الاحناف

For More Books Click On Ghulam Safdar Muhammadi Saifi

بعض معتقدات ابن تيمية :

التحقيق في بعض معتقدات ابن تيمية :

بعضې خلکو ابن تيميه مجتهد او امام ګڼلې دي نو زه ورته امام او مجتهد نه وايمه دده لپاره رايې دي چې هغې کې دي منفرد دي د تمام امت د اسلافو نه دي البته قول په زنديقت او کفر دده هم نه کومه .

باقي دده سره معاصرين چې وه امام سبکي وه من الشافعيه او علامه سمهودي وه دوي دواړو په خپله زمانه کې د ابن قيم په دور کې د ابن تيميه کلکې مقابلې کړې دي په هغه آراء منفرده وو کې چې ابن تيميه لرل هغې نه وروسته چې کوم محدثين دي سوا د يو څو کسانو نه لکه امام ذهبي چې په فن د تاريخ او اسماء الرجال کې يو څه مهارت لري فن د فقهې وغيره کې بيا دومره نه دي .

بيا ابن کثير من الشوافع چې دا بيا شاګرد ابن تيميه يا ابن قيم نو اصلاً ابن تيميه دا ډېر شاګردان لري او ډېر واړه شاګردان يې ډېر زيات تصانيف لري نو خلکو ته بيا معلومه نه وي چې دا شاګردان د چا وي خو د هغوي په قول اعتماد کوي .

يو د هغوي نه ابن کثير دي ابن کثير د ابن تيميه له خاصو شاګردانو نه دي ، نو بعضې مسائلو کې اګر که د هغه ډېر رنګ پرې نه وه ختلې خو بيا هم د استاذ په شاګرد تاثير وي مسئله د تکفير د ابوي النبي ﷺ چې ابن کثير کړې ده په البداية کې دا اثر د شيخ دده دي په ده کې ښکاره شوې دي .

خو د معجزاتو په باب کې بيا ابن قيم او ابن تيميه ډېرو معجزاتو ته د وضعې قول کوي موضوعي او ضعيف يې ګڼي ابن کثير بيا مخالف دي هغه کوشش دا کوي چې معجزات که په ضعيف سند سره وي هم چې تعدد د طروقو نه يې قوي کړي د حسن درجې ته يې ورسوي خو بيا هم د ابن کثير کتابونو سره يو څه احتياط په کار دي .

بيا د ابن کثير شاګرد چې دي حافظ العراقي دي کوم چې د احياء العلوم تخريج يې کړې دي بيا دده شاګرد ابن حجر عسقلاني دي .

نو تقريباً ابن تيميه د ابن حجر عسقلاني شيخ الشيخ جوړيږي نو اګر که دا خو کلک شافعي المذهب وه او د اهلسنت نه وه او د تعطيل او د تشبيه په مسئله کې بالکل يو جانب

For More Books Click On Ghulam Safdar Muhammadi Saifi

ته يې ذهاب نه وه کړي ، نو له دغه اړخ نه څه تاثيرات په کې شته نو اقوالو کې يې يو څه وينبيدل په کار وي .

حتی چې د ابن حجر صاحب هم اقوالو ته يې وينبيدل په کار دي چې دده شيخ د هغه چا شاګرد دي چې د هغوي سره څه ناڅه تعلق او تړاو لري .

بعضې علماو دلته پاکستان کې يو کتاب ليکلي رئيس الزنادقه ابن تيميه هغوي ورته د زنديقانو رئيس وايي دا رايه دده په حق کې شيعه ګان لري او حتی چې د بريل علماء اکثر دده په حق کې قول د رئيس الزنادقه لري .

او زمونږ د حضرت صاحب بعضې مريدان هم په دې مسئله کې چې کلک تللي نو داسې نسبتونه يې کړې دي د هر چا خپلې رايې دي څه دليل به لري څه به وايي .

زما خپله رايه داده چې ابن تيميه ته امام ويل ، مجتهد ويل ، مقتدی ويل په دين کې سره د وجود د ائمه وو اربعو وو نه دا ضلالت او ګمراهي ده .

چې هر کلدا آئمه اربعه شته دي او د امت اجماع او اتفاق په اربعة ائمه وو راغلو او دده نه سوا څومره لوي لوي ستنې د دين او د حديثو موجودې وې د چا مذهب هم رائج نه شو .

بيا ابن تيميه مجتهد ګڼل او هغه د څلورو مذهبونو خلاف پنځم مذهب ګڼل او په هره جزيه کې د هغه رايې ته اعتبار ورکول .

حال دادی چې په فروعو کې دې د حنبلي فقهې مقلد دي او وي داسې يو سړي کله په فروعو کې په يو مذهب کې داخل وي خو په اصولو کې خارج وي لکه نن صبا اشاعتيان په فروعو کې ځان احناف ګڼي ليکن په عقائدو کې معتزله دي يا قدريه دي نو دغه شان دې هم په فروعو کې حنبلي وه .

په عقائدو کې بعضې مسائلو کې د جهميه وو لاره اختيار کړې ده په بعضې مسائلو کې د مشبه مجسمه وو لار اختيار کړې ده وغيره دده نه به زه هغه اقوال او عبارتونه تاسو ته ذکر کړم چې کومو علماو په دده ردونه کړي او هغه دده رايې وي په هغې کې دې متفرد وه .

په اسلافو کې دده سره څوک ملګرې نه وه يو کاريې په فتاوی کې دي خو اعتماد به پرې نه شي کولې دې چې هره خبره کوي دده رايه وي نو لنډو الفاظو کې خلاصه کړي چې په دې باندې اجماع د سلفو هو خلفو علماو ده .

For More Books Click On Ghulam Safdar Muhammadi Saifi

دا عبارت ابن تیمیه ډیر زیات وایي او ښکاره په هغې کې د عمده عمده علماو مخالف اقوال موجود وي دې په هغې سترګې پټوي وایي دا اجماع د سلفو او خلفو ده.

یو لفظ بل ډیر زیات وایي او داد صحابه وو د تابعینو او د هغه چا چې په قول یې اعتماد کیږي د هغه په اقوالو کې نشته لکه دا دوي چې وایي چې دا شئ نشته دا الفاظ هم ډیر استعمالوي.

نو زه دلته بعضې معتقدات د ابن تیمیه ذکر کومه زما اعتراض دده په علم نه دي چې دې عالم نه وه ښه جید عالم وه په هر فن کې ماهر وه د ائمه وو د اقوالو جامع وه حافظ د حدیثو وه.

خو دا چې یوائې علم ذریعه د نجات ګرځي او که نه ګرځي دا جدا خبره ده.

نو که خدای ښښلې وي نو مونږ خفه وربانديې نه یو چې ولې ښښلې دي خو دا اقوال بعضې داسې دي چې سخت د اهلسنت د اقوالو نه بعید چلیدلې دي او بعضې داسې تفردات یې دي چې هغه تفوه پرې باندې چې سړي کوي نو یریږي چې زه د ایمان نه خلاص نه شم.

نو داټوله دا موضوع چې ما زیر بحث کړه فقط طالبانو او علماو ته چې دده د کتبو د مطالعې سره احتیاط وکړي اعتماد پرې مه کوي مه یې ګوري او که ګوري نو په دې نظریې مه ګورئ چې زه به دده له هرې خبرې فائده اوچتوم ځکه چې داسې رایې لري چې هغه رایه کې به تا د اهلسنت د عقیدې نه واړوي نو دا بعضې معتقدات د ابن تیمیه دي:

اول: درء تعارض العقل والنقل:

اول انفرادي قول دده چې په هغې کې د بعض الفلاسفه وو معي وه:

القول بقدم جنس العالم دون فرده. امت په دې متفق دي چې عالم که جنس دي که یې نوع ده که یې فرد دي حادث دي.

اصلاً ابن تیمیه دې خبرې ته زور ولې ورکوي چې جنس د عالم قدیم دي نوعه یې قدیمه ده فرد یې حادث دي دې خبرې ته ولې زور ورکوي دا خبره دده په اوه (۷) کتابونو کې له ده نه منقوله ده.

Scanned by CamScanner

درء تعارض العقل والنقل داد ابن تيميه كتاب دي جلد ۱ صفحه ۳۱۰ کې ليکي:

ثم بعض هؤلاء قد يجعلون نوع ذلك حادثاً كما تقوله الكرامية وأما أكثر أهل الحديث ومن وافقهم فإنهم لا يجعلون النوع حادثاً بل قديماً.

وايي داد کراميه ومذهب دي چې نوعې ته حادث وايي دا ځان ته تپل دي دده خبره ده.

داد اهلسنت اجماعي عقيده ده چې عالم مع نوعه مع جنسه وفرده دا حادث دي په رد د فلاسفه وو کې دا ويلې وه چې فلاسفه دوه ډلې شول هغه وخت کې يوه ډله فلاسفه وو چې هغوي عالم مع افراده او مع نوعه قديم وګڼل.

خو مراد له افرادو نه زه او ته نه يو مراد د افرادو نه يې هغه ماده واخيسته هغه جزء لا يتجزى چې ورته وايي دوي هغه وايي قديمه ده او هغه وه نو د هغې نه بعد بدء شروع شوه او د هغې سره ترکيب د اجزاء وشو.

نو يوه ډله داده چې د نوعې او ددغې مادې د قدم قائل دي او دويمه ډله د فلاسفه وو داده چې دې مادي ته حادث وايي خو دې نوعې ته يې قديم وايي.

ابن تيميه دا مسئله په کراميه وو تپله دا عقيده د فلاسفه وو وه د دويم جماعت او ابن تيميه هم دغه عقيده د فلاسفه وو خپله کړه.

په دې وجه مو پوهوم چې ولې ابن تيميه دا خبره کوي دده مقصد څه دي خو دا دده عبارت دې ګوره:

اما اكثر اهل الحديث ومن وافقهم فانهم لا يجعلون النوع حادثاً.

دوي نوعې ته حادث نه وايي.

بل قديماً ويفرقون بين حدوث النوع وحدوث الفرد من افراده.

دوي فرق کوي چې نوع غير شئ دي او فرد غير شئ دي اول خو تاسو سوچ وکړي چې وجود د نوعې بدون د فرد نه څنګه متصور دي شته دي چې انسان دې وي او زيد عمر بکر دا ټول افراد دې نه وي شته دي چې حيوان وي او افراد دي نه وي ورسره نو ته څنګه قديم نوعه ګڼې او فرد نه ګڼې هلته بيا او نوعه قديمه ګڼې او فرد نه ګڼې او فرق په کې څنګه کوي ته.

Scanned by CamScanner

بيا په دره تعارض العقل والنقل جلد ۱ صفحه ٦٧ کې وايي :

ليس في القران ما يدل عليها البته فاذا قدر ان الاقوال هو الحركة فمن اين في القرآن ما يدل دلالة ظاهرة على ان كل متحرك محدث او ممكن .

وايي که څوک دا اعتراض درباندې کوي چې د خدای تعالی نزول تمامې دنيا ته دي قائل دي په نزول د حرکت سره قائل دي وايي که څوک دا وايي چې دا حرکت خو حادث دي نو وايي ته ورته ووايه .

فمن اين في القرآن ما يدل دلالة ظاهرة على ان كل متحرك محدث ؟.

دا چا ويلي چې هر حرکت والا محدث دي او يا هر حرکت والا ممکن دي .

وان الحركة لا تقوم الا بحادث او ممكن ؟.

دا چا ويلي چې هر حرکت نه قائميږي مگر حادث او ممکن پورې .

وان ما قامت به الحوادث لم يخل منها ؟.

چا پورې چې حوادث قائم شي نو هغه خپله وايي د حادثي نه خالي نه وي دا وايي چا ويلي .

وان ما لا يخلو من الحوادث فهو حادث ؟.

چې څوک د حوادثو نه خالي نه وي هغه حادث دي دا چا ويلي .

واين في القرآن امتناع حوادث لا اول لها .

د قرآن کريم کوم ځای راغلي دي چې داسې حوادث نشته دي چې هغې ته دې اول نه وي يعنې دې د حوادثو د قدم قائل دي د کل عالم .

يعنې ابن تيميه قائل ددې دي چې باري تعالی عياذاً بالله جالس على العرش دي دا عرش چې هغه وخت کې خلکو تپوس ترې نه په مناظره کې کړې دي چې دا ته قديم گڼې که حادث يې گڼې ده سره نوره لاره نه وه دلته .

که وايي چې دا حادث گڼم نو وايي چې دا عرش نه وه نو خالق چيرته وه دلته دې نور گير شوې وه مناظره کې له ده سره ډيرې مناظرې هغه وخت کې شوې دي متکلمينو محدثينو

Scanned by CamScanner

ورسره کړې دي کې دې را ګير کړې وه د بادشاه مخکې چې کله يې مناظره کې د بادشاه مخکې دي را ګير کړې وه او ده باندې يې دوه کاله جيل وختلو .

دې چې کله جيل ته لاړو نو په جيل کې دا سوچ وکړو چې اوس له دې اعتراض نه څان څنګه خلاص کړم نو چې را بهر شو دا قول يې ښکاره کړو چې نوعه او جنس د عالم قديم ګڼمه او فرد يې حادث ګڼمه دا ده تفکر کړې وه .

چې بله مناظره پيښه شوه چې ته باري تعالى جالس على العرش ګڼې او دا عرش خو حادث دي وايي نه دا چا ويلې دي چې عرش حادث دي د عرش نوعه خو قديمه ده دغه ځای نه ده د فرد او د نوعې فرق وکړو د عرش نوعه خو قديمه ده خالق وه عرش هم ورسره وه .

وايي دغه ته چې کوم عرش يادوي وايي نه دا خو حادث ګڼمه هلته پرې علماء را پورته کيدل چې عرش ته يې قديم ويلې تعدد د قدم قائل شو دا خو لويه د کفر عقيده وه نه وايي دې عرش ته خو قديم نه وايمه نو څه شئ ته قديم وايي نوعې ته يې وايي قديم وايمه بس يو عرش وه هلته .

ده چې دا قول کړې چې نوعه قديمه ده او فرد حادث دي دا په دغه مناظره کې د ګيرېدو نه بعد تفکر يې په جيل کې کړې دي او د نوعې او د فرد يې فرق وکړو چې فرق يې وکړو نو بيا يې دا قول وکړو چې نوعه قديمه ګڼمه او فرد يې حادث ګڼمه نو فلهذا د عرش نوعه قديمه ده نو باري تعالى سره عرش وه چې هر چيرته وه عرش وه ورسره هماغه عرش باندې خالق وه .

دا اوسني چې کوم عرش دي نه دا وايي حادث دي دا يې وايي وروسته پيدا کړې بل يو عرش چې نوعه د دې اخلمه چې نفس د عرش اطلاق په هر څه کيږي په تخت يې اطلاق کيږي د عرش دغه نوعه د دې قديمه ګڼمه دا صرف د هغه جالس على العرش له عقيدې نه دي نه او ښته نو د هغې د پاره يې دا تاويل جوړ کړو .

يوه خطرناکه عقيده د ابن تيميه چې د ټول امت د اسلافو مخالفه او د فلاسفه وو د دويم جماعت متبع وه چې نوعه او جنس د عالم قديم دي او فرد يې حادث دي دا په امت مسلمه کې د چا عقيده نه وه .

Scanned by CamScanner

اشارات المرام جلد ۱ صفحه ۱۹۷ د علامه بیاضي الحنفي هغه په نوع او جنس د عالم مع فرده په حدوث باندې دلائل وایي او په آخره کې وايي :

فبطل ما ظن ابن تیمیه من قدم العرش کما في شرح العدودية .

باطله شوه هغه چې ابن تیمیه گمان کړې دي چې عرش قدیم دي کما في شرح العدودیه دا دده تصنیف دي او په دې کې پرې تصریح کړې دي .

دارنگې علامه بدر الدین زرکشي په په تشنیف المسامع جلد ۴ صفحه ۶۳۳ کې ذکر کوي :

اتفاق المسلمين على كفر من يقول بأزلية نوع العالم .

مسلمانان متفق دي په کفر د هغه چا چې وايي نوعه د عالم ازلي ده یا قدیمه ده .

فقال بعد ان ذکر ان الفلاسفة قالوا .

ویلي چې فلاسفه وو ویلي دي چې :

ان العالم قديم بمادته وصورته .

او بعضې وايي چې قدیم الماده محدث الصورة ده .

وضل لهم المسلمون في ذلك كفروه .

او دا فلاسفه مسلمانانو گمراه گڼلي کافرې ورته ویلې په د غه خبره کې چې دوي ماده نوعي او جنس ټولو ته قدیم ویلي دي .

همدغه شان فتوی د حافظ ابن دقیق العید قاضي عیاض المالکي حافظ زین الدین العراقي حافظ ابن حجر دې ټولو نه منقوله ده چې امت متفق دي په حدوث د عالم مع نوعه مع فرده باندې .

دارنگې فتح الباري جلد ۱۲ صفحه ۲۰۲ ابن حجر صاحب دده چونکې شیخ الشیخ راتلو نو ډیرو ځایونو کې نوم نه اخلي بعضې کتابونو کې غصه شوې نوم یې ورته اخیستې خو اکثراً نوم نه اخلي عبارت ته گوري .

قال شيخنا العراقي في شرح الترمذي الصحيح في تكفير منكر الاجماع .

دا خبره دې ولې وضعه کوي دلته ابن تیمیه وایي چې منکر د اجماع کافر نه دي .

Scanned by CamScanner

صحيح خبره داده چې منکر د اجماع کافر دي.

تقييده بانكار ما يعلم وجوبه من الدين بالضرورة كالصلوات الخمس ومنهم من عبر بانكار ما علم وجوبه بالتواتر ومنه القول بحدوث العالم.

د اجماع نه پنځه لمونځونه دي كه چا وويل چې پنځه نه دي كافر دي.

د اجماع نه هر هغه شي چې وجوب يې په تواتر ثابت وي هغه دي د اجماع نه قول دي بحدوث العالم اجماع ده په دې چې عالم حادث دي.

وقد حكى القاضي عياض وغيره الاجماع على تكفير من يقول بقدم العالم أو بقائه.

قاضي عياض اجماع نقل كړې ده په دې باندې چې څوک د عالم د قدم قائل شي كافر كيږي هغه په شفاء جلد ٢ صفحه ٦٠٦ كې دا ذكر كړې دي.

وكذلك نقطع على كفر من قال بقدم العالم أو بقائه.

قطعيت سره مونږ فيصله كوو چې كافر دي هغه څوک چې عالم ته قديم وايي.

وشك في ذلك. او يا وايي دې كې شک لري هغه هم وايي كافر دي.

على مذهب بعض الفلاسفة والدهرية. دا يا د هغوي مذهب دي.

وقال ابن دقيق العيد وقع هنا من يدعي الحذق في المعقولات.

ګوره ابن دقيق العيد د اد ابن تيميه معصر دي هغه هم نوم نه اخلي خو بنه رد پرې كوي.
ابن دقيق العيد وايي چې څه خلک دي چې دعوى د مهارت كوي په معقولاتو كې.

ويميل الى الفلسفة. ميلان فلسفې ته وه ابن تيميه يادوي.

فظن ان المخالف في حدوث العالم لا يكفر.

عالم ته چې څوک حادث نه وايي كافر ورته نه ويل كيږي په دې كې مخالف شوي.

لانه من قبيل مخالفة الاجماع.

وايي ځكه عالم ته حادث ويل په اجماع ثابت دي او مخالف د اجماع هغه كافر نه وي.

وتمسك بقولنا ان منكر الاجماع لا يكفر على الاطلاق.

دې نه يې استدلال كړې دي.

Scanned by CamScanner

حتی یثبت النقل بذلك متواتراً عن صاحب الشرع قال وهو تمسك ساقط .

ابن دقیق العید وایي دا تمسک ساقط دي استدلال نه .

اما عن عمي في البصیرة او تعام .

یا یې په بصیرة کې عمي ده یا یې په زوره ځان رړوند کړی دي .

لان حدوث العالم من قبیل ما اجتمع فیه الاجماع والتواتر بالنقل .

ځکه حدوث د عالم یوازې اجماع نه ده تواتر بالنقل هم په کې ده.

دارنګې محمد المرتضی الزبیدي في شرح الاحیاء جلد ۱ صفحه ۱۸۴ کې لیکي :

ومن ذلك قول بقدم العالم وازلیته فلم یذهب احد من المسلمین الی شيء من ذلك .

چا چې قول کړی دي په قدم د عالم یو د مسلمانانو نه دې ته ذهاب نه دي کړی .

اولین خطرناکه عقیده د ابن تیمیه د قدم د نوع عالم او جنس العالم حتی چې د عرش د قدم دې قائل وه خپله د تجسیم عقیده یې پرې ثابتوله .

له ډیرو ځایونو نه دا بوي بنکاره کیږي بخاري شریف کې یو حدیث دي کوم خلک چې وایي چې ما سوی الله ټول حادث دي دا حدیث د بخاري پیش کوي په کتاب بدء الوحي کې مذکور دي :

کان الله ولم یکن شيء غیره . وه خدای تعالی هیڅ شي هم نه وه .

لم یکن شيء کې شيء نکره ده او نکره په سیاق د نفي کې افاده د عموم کوي کنه نو دا حدیث صریح په دې کې دي چې یو باري تعالی وه نور هیڅ شي هم نه وه دا حدیث دي .

دا حدیث بخاري کې یو بل ځای بیا په نورو الفاظو باندې موجود دي :

کان الله ولم یکن شيء قبله . وه خدای تعالی او مخکې ترې نه هیڅ شي هم نه وه .

دا هم حدیث دي په دې الفاظو د حدیث کې تغیر دي یو کې راځي : لم یکن شيء غیره، ده نه غیر څه نه وه .

بل کې راځي : لم یکن شيء قبله ،ده نه مخکې څه نه وه .

Scanned by CamScanner

ابن تيميه زور لګوي ترجيح د روايت دويم لره نو چې د قدم قائل نه دي دې ته زور ولې ورکوي هغه حديث په دد رد کوي دې وايي دا روستني حديث د سند په لحاظ ډير قوي دي دواړه بخاري کې موجود دي بس دده ته دا حديث خوند ورکوي : لم يكن شيء قبله ، مخکې ترې نه څه نه وه اګر که دده سره معي وه .

له دده سره وه خو مخکې ترې نه څه نه وه ګوره داسې ځايونو کې چې دا استدلالات کړي دي په احاديثو کې دا له ده نه هغه بوي راخيژي چې دې د قدم د عالم قائل دي کنه که نه وايي قائل هغه حديث خو دده په عقيده رد کوي له دې وجې نه هغه حديث نه دي حديث ته ترجيح ورکوي .

فتح الباري جلد ۱۳ صفحه ۴۱۰ کې ابن حجر صاحب دغه حديث باندې خبرې کوي :

كان الله ولم يكن شيء قبله . فقال في ما حاول ابن تيمية في ترجيح هذه الرواية على تلك الرواية توسلاً على عقيدته .

ابن حجر صاحب وايي چې دا قصد چې ابن تيميه کړې دي چې : لم يكن شيء قبله دا حديث يې چې په هغې راجح ګڼلې دي وايي د ځان رسولو خپلې عقيدې ته .

وهي أصرح في الرد على من أثبت حوادث لا أول لها . يعنې داسې حوادث شته چې اول نه لري ازلي دي .

نو ابن حجر صاحب وايي :

وهي من مستشنع المسائل المنسوبة لابن تيمية .

ده ته ډيرو مسائلو انفرادي نسبت شوې دي چې دده رايې دي خو بده مسئله هغه داده چې ابن تيميه ته منسوبه ده اشنع د مسائلو داده چې دې د نوعې د قدم قائل وه دا خو تعدد د قديم شو او تعدد د قديم په اتفاق د علماو باندې کفر لازموي .

خو اصلاً ده به هغه افرادو ته قديم نه ويلي کنه دې به سوچه فلسفي وه يا به دهري وه خو افراد يې قديم نه ګڼل نوع دې به يې قديمه ګڼله .

په فن د فقه حديث سيرة کې ډير ماهر وه خو د علم کلام او د فلسفې او د علم منطق په عباراتو کې دې ډير خطاء شوې دي دده دې فن نه ، نه وه په دې کې کمزورې وه .

Scanned by CamScanner

نوعه وجود بدون د افرادو نه له سره لري نه هغه چيرته موجوديږي په خارج چې ته يو قديم کړي او بل حادث کړي چې نوعه دې موجود کړه افرادې څه شول چې افراد دي موجود کړه نوعه يې څنګه شوله .

دا اوله مسئله شنيعه ابن حجر صاحب ورته مستشنع د مسائلو منسوبه ويلي ده دا بده عقيده د ابن تيميه وه امت کې ده پسې چا ذهاب نه دي کړي .

زه وايم !!! وهابيان به يې هم پسې نه کوي دوي به هم شرميږي چې ووايي څکه ماتر اوسه د وهابيانو په کتبو کې نه دي ليدلې چې باري تعالى وه نو دا عرش هم ورسره وه دا ددوي په کتابونو کې ما نه دي ليدلې .

دويمه بده عقيده : چې منسوبه ابن تيميه ته ده :

هغه جواز د قيام الحادث وه مع الله تعالى .

د باري تعالى پورې د صفاتو د حادثو د قيام دې قائل وه جائز ده چې صفات د حادث دې خالق ته ورکول شي چې عبارت دي د حرکت سکون ضحک جلوس وغيره نه دا ټول جائز دي چې خالق ته ورکول شي .

منهاج السنة النبوية جلد ۲ صفحه ۲۶۳.

په دې مسئله کې چې قيام د حوادثو تر ذات د باري تعالى د جائز ګڼلو مذهب د هاشميه او د کراميه ته د ذهاب کړې وه نو د منهاج په مذکوره صفحه دې وايي :

فأنا نقول انه يتحرك وتقوم .

مونږ دا قول کوو چې خداى تعالى خوزيږي .

وتقوم به الحوادث والاعراض .

حوادث او اعراض ده پورې قائميدې شي که څوک وايي چې نه شي کيدلې .

فما الدليل على بطلان قولنا .

زمونږ د قول په بطلان څوک څه دليل پيش کولې شي .

نو دې قائل ددې دي اشارتاً نه صراحتاً ددې خبرې دعوى به يې کوله .

دارنګې مجموع الفتاوى د تفسير دده صفحه ۳۰۹ کې ليکي :

Scanned by CamScanner

من قال ان الخلق حادث كالهاشمية والكرامية قال نحن نقول بقيام الحوادث به .
مونږ قول کوو په قیام د حوادثو تر ذات د باري تعالی .
ولا دليل على بطلان ذلك .
دلیل نشته په بطلان ددې باندې .
بلکې عقل نقل کتاب او سنت اجماع د سلفو يدل على تحقيق ذلك .
دا ثابتوي چې حوادث ذات د باري تعالی پورې قائمیدې شي .
ددې جواب شرح لمع الادلة للجويني صفحه ۸۰ هغې کې ذکر کوي چې قیام د حوداثو تر ذات د باري تعالیٰ دا عقیده د کرامیه فرقې ده وايي .
شیخ شرف الدین ذکر کوي :
وخالف اجماع الأمة طائفة نبغوا في سجستان .
مخالفت د اجماع کړې دي يوې ډلې چې را پيدا شوې سجستان کې ده چې ملقب ينسب الكرامية چې نسبت يې کيږي محمد بن كرام ته ګمان يې کړې :
ان الحوادث تطرأ . يعني تتجدد على ذات الله .
حوادث د خدای په ذات متجدد راتلې شي او قائمیدې شي ورپورې .
وهذا المذهب النظير مذهب المجوس .
دا مذهب هم مثل د مذهب د مجوسیانو دي .
ووجه مضاهته لمذهب المجوس .
مشابهت په څه کې دي ، هغه دا يوه طائفه د مجوسيانو .
تقول بقدم النور وحدوث الظلمة . —
يوه ډله ده هغوي وايي نور قديم دي ظلمة حادث دي .
وان سبب الحدوث ان يزدان فَكَّر فكرةً فحدث منها شخص من اشخاص الظلمة فابعده واقطاعه هرمز .

Scanned by CamScanner

وايي يزدان دوي خپل معبود ګڼي د تفکر وکړو تفکر نه بعد يو شخص را پيدا شو هغه ذات د ظلمة وه دارا پيدا شو نو لري که د ځان نه بې انتهاء لري و شيندلو هغه ظلمت ته هرمز ويل کيږي وايي دا هرمز ظلمت حادث دي او دا يزدان قديم دي.

وجميع شر ينسب اليه.

او دا شرورو نسبت ظلمت ته کيږي هرمز ته او د خير نسبت يزدان ته کيږي.

كذلك الكرامية تزعم ان الله اذا اراد ان يحدث المحدث اوجد في ذاته كاف ونوناً وارادةً حادثةً.

ځان کې خپله اراده بيا را پيدا کړي.

فعن ذلك تصدر سائر المخلوقات المباينة لذاته.

نو دې مسئله کې دې مذهب د کراميه وو ته تللې دي هغوي دا عقيده ساتي دليل په رد ددې باندې يو ايات کريمه کافي دي ﴿لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ﴾.

که په ذات د باري تعالى حدوث طاري کيدې شو او صفات د حادث نو آفل او غروب چې يو حادث وه او ذات د باري تعالى پورې نه قائميده ولي ترې استدلال کوي ابراهيم عَلَيْهِ السَّلَامُ:

﴿فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ﴾.

ځکه ذات باري تعالى باندې حادث نه شي راتلې او نه شي طاري کيدې او دا يو حدوث نسبت وه.

دريمه مسئله : انفرادي چې ده ته منسوبه وه هغه قول وه په جسميت باندې :

داسې به يې نه ويل چې الله جسم يو مجسمي هم لا نه دي ويلې چې جسم كالاجسام خو جسم يې ګڼي دده له ډير عباراتو نه تجسيم فهميږي عبارت ته يې ګورئ:

مجموع الفتاوى جلد ۵ صفحه ۴۳۴:

وأما الشرع فمعلوم انه لم ينقل عن احد من الانبياء ولا الصحابة ولا التابعين ولا سلف الامة ان الله جسم او ان الله ليس بجسم.

Scanned by CamScanner

ګورئ دې ددې قائل نه دي چې جسم خو ددې هم قائل نه دي چې ته وايي ليس بجسم
ځکه ټول مجسمه چې دي جسم كالاجسام نه وايي ورته جسم لا كالاجسام وايي .

نو دې وايي چې نه دي نقل له انبياء صحابه تابعينو سلف الامة نه چې ان الله جسم او ان
الله ليس بجسم بل النفي والاثبات بدعة في الشرع .

وايي دا خبره چې الله ليس بجسم بدعة قول دي دا به نه کوي داسې به نه وايي چې
خداى جَلّجَلَالُهُ جسم نه دي دواړه بدعت دی .

منهاج السنة جلد ۱ صفحه ۱۸۰ دده عبارت ته ګوري فهم ترې کيږي چې دې د تجسيم
قايل دي او كه نه .

وقد يراد بالجسم ما يشار اليه .

كله د جسم نه مراد چې دا اشاره ورته كيږي .

او ما يرى .

او يا په سترګو ليدل كيږي .

او ما تقوم به الصفات .

صفات وريوري قائميږي د حادث . دغه جسم دي .

والله تعالى يُرى في الاخرة .

خداى تعالى په اخرت كې ليدل كيږي .

تقوم به الصفات .

صفات پسې قائميږي .

يشير اليه الناس عند الدعاء .

په دعاء كې ورته اشاره كوي .

**يشر اليه الناس عند الدعاء بايديهم وقلوبهم ووجوههم واعينهم فإن أراد بقوله ليس
بجسم هذا المعنى .**

كه څوک وايي چې خداى جَلّجَلَالُهُ جسم نه دي مقصد يې دا وي .

Scanned by CamScanner

قيل له هذا المعنى الذي قصدت نفيه بهذا اللفظ معنى ثابت بصحيح المنقول.

دا خو وايي په صحيح منقول ثابته ده چې اشاره ورته کيږي او صفات يې حادث پسې قائميږي او دارنګې په سترګو ليدل کيږي او که جسم دې ته وايي په دغه معنى خو دې دا عبارت ته مخکې وروسته وګورئ دې د جسم قول کوي خو چې اله جسم هلته نص نه لري.

چې مونږ نه د ليس بجسم نص غواړي خو مونږ يې بيا ده نه غواړو هغه وخت کې هم علماء ترې غوښته مناظرې به يې وي ورسره نو ده به اله جسم نه ويلې خو که وايي جسم دې ته وايي چې په سترګو ليدل کيږي لکه جسم په سترګو ليدل کيږي.

وايي خداى ليدل کيږي کنه صفات د حادث پسې قائميږي حرکت سکون ضحک دا پرې راځي جسم باندې لکه د جسم کوم معنون چې دي دلته بيانوي چې اشاره ورته وشي په سترګو وليدل شي او صفات د حادث پرې قائم شي هغه دري واړه يې په خالق ثابت کړي انه جسم خو د ويرې نه نه شي ويلې ځکه دلته نص نه لري په هغې کې.

دارنګې تلبيس الجهمية جلد ۱ صفحه ۱۰۱ په هغې کې دې ذکر کوي:

وليس في كتاب الله ولا سنة رسوله ولا قول احد من سلف الامة و أئمتها انه ليس بجسم.

کتاب الله سنت رسول د سلفو يو قول په دې نشته چې ووايي چې خداى تعالى جسم نه دي.

دا ټول عبارات دده ددې دليل دي چې دې خالق ته د صفات الأجسام او د حادث او د جسم قائل دي.

څلورمه عقيده انفرادي د ابن تيميه:

چې هغه نسبت د حرکاتو به يې کوه ذات د باري تعالى لره.

دره تعارض العقل والنقل جلد ۱ صفحه ۲۶۴ وايي که تاسو د قيوم معنى دا کوي:

الذي لا يزول عن مكانه ولا يتحرك فلا يقبل منك هذا التفسير الا باثر صحيح مأثور عن رسول الله او عن بعض اصحابه او التابعين لان الحي القيوم يفعل ما يشاء ويتحرك.

Scanned by CamScanner

دا يفعل ما يشاء خو صحيح دي خو دا ويتحرك دا ده خپله خبره ده په ذات د باري تعالى کې .

اذا شاء ويهبط ويرتفع . کوزېږي پورته کيږي .

اذا شاء ويقبض ويبسط ويقوم ويجلس اذا شاء لان امارة ما بين الحي والميت التحرك كل حي متحرك لا محالة .

هر مړي حرکت نه لري چې خداى تعالى حي دي نو متحرک هم دي ته چې ته د لپس بجسم استدلال غواړي چې ما ته نص کې وښايه نو دا نه متحرک هم نص کې وښايه کنه يا اله جالس .

دې ددې حرکاتو قائل وه د حديث د نزول نه به يې استدلال کولو بيا به يې دا منسوبولو امام احمد رَحِمَهُ اللهُ ته امام بيهقي صاحب ته دا سلف د محدثينو ته به يې منسوبول چې دا ددوي عقيده وه .

د هغوي دا عقيده نه وه هغوي صفات چې کوم باري تعالى ځان ته ثابت کړي وه په هغوي د ايمان عقيده وه او په هغې کې ترمذي دويم جلد کې د سفيان صاحب قول دا پيش کوي چې :

قراءته تفسيره وتفسيره قراءته .

دغه عقيده د هغوي وه قرائت يې تفسير دي او تفسير يې قرائت دي .

د يد معنى په لاس مه کوه بس څه تيرېږه دا قرائت يې تفسير دي او تفسير يې قرائت دي که غواړي چې تفسير وکړي نو يد ولوله .

داد سفيان الثوري نه منقوله ده د ابن عيينة نه مذکوره ده دويم جلد د ترمذي کې امام بيهقي ته دوي دا منسوبوي کتاب الصفات هغه ليکلې دي .

اوس هغه خپله څه وايي الاسماء والصفات د وجاء ربك والملك صفا صفا د جاء ربك شرحه امام بيهقي کوي په صفحه ۴۴۹ باندې ليکي :

Scanned by CamScanner

والمجيء والنزول صفتان منفيتان عن الله من طريق الحركة والانتقال من حال الى حال .

تلل راتلل كزيدل ختل كه دا په دې معنی اخلي چې طريقه د حركت او د انتقال د يو حال نه بل حال ته اخلي صفتان منفيتان عن الله تعالى دا خو خدای جَلَّجَلَالُهُ ته نه منسوبيږي بيا .

بل هما صفتان من صفات الله بلا تشبيه جل الله تعالى عما يقول المعطلة لصفاته والمشبهة بها علوا كبيرا.

دا معطلة د اياتونو منكر شول وايي هيڅ معنى نه لري او مشبه چې وه هغوي حقيقي معنى ګاڼي واخيستې نو د اهلسنت دې وسط كې لاړل دا محدثين چې دي نه معطله دي نه مشبه دي ، هغه وايي :

جل الله تعالى عما يقول المعطلة لصفاته والمشبهة بها علوا كبيرا.

نو كه ته وايي معنى د حركت اخلي نو دا صفت منفي عن الله تعالى دي داد خدای جَلَّجَلَالُهُ له صفت نه دي بيا .

خدای ته چې دا صفات كه بلا تشبيه .

امام نسائي رَحِمَهُ اللهُ حديث د نزول بيا په دې الفاظو نقل كړې دي د حضرت ابي هريرة ابي سعيد الخدري روايت دي : السنن الكبرى للنسائي جلد ٦ صفحه ١٢۴ :

ان الله عزوجل يمهل حتى يمضي شطر الليل الاول ثم يأمر مناديا ينادي فيقول هل من داع يستجاب له هل من مستغفر يغفر له هل من سائل يعطي .

دا روايت اشكال ختموي چې دا فقط فرشتې ته امر دي دا فرشتې ته په دغه وخت كې امر كوي چې دغه ملك كې ددغه خاص وخت راورسيدلو اعلان په كې وكړه بيا چې بل ځای كې ثلث الليل راشي فرشته بيا ماموره شي په دې اعلان باندې .

نو روايت د نسائي دادی چې امر كوي منادي لره امام بيهقي دوي ځان سره ګڼي .

دا ددې ځای وهابيان خلكو ته وايي وايي ستاسو عقيدې خرابې دي تاسو خدای تعالى په عرش نه ګڼي او نزول په ثلث الليل كې نه مني مؤمنان نه يې .

Scanned by CamScanner

امام بيهقي په الاسماء والصفات صفحه ۴۵۴ کې ليکي :

وقد زل بعض الشيوخ اهل الحديث .

بعضې شيوخ د اهل حديثو د هغوي قدم ښويدلي دي .

مما يرجع إلى معرفته بالحديث والرجال.

او هغه دومره معروف دي چې د حديث په متن او په رجالو د سند کې خلک هغه ته رجوع کوي .

نوم يې نه دي اخيستې چې دا څوک دي خو همدغه ائمه د محدثينو دي دا لوي لوي دا معروفو کې بعضې کسان دي :

فحاد عن هذه الطريقة .

کږ څيدلي د سمې لارې نه بعضې اهل حديث يادوي .

حين روى حديث نزول .

حديث د نزول يې چې روايت کړې .

ثم أقبل على نفسه فقال .

ځان سره سوچ کوي .

ان قال قائل .

که يو سړي ووايي :

كيف ينزل ربنا الى السماء .

زمونږ رب اسمان ته څنګه کوزيږي .

نو زه به جواب ورکړم :

ينزل كيف يشاء .

څه وخت يې چې خوښه وي کوزيږي .

فان قال . که ما ته وايي :

هل يتحرك اذا نزل .

چې راکوزيږي خوزيږي .

Scanned by CamScanner

فقال . نو جواب به وشي .

ان شاء يتحرك وان شاء لم يتحرك . خو بنه يې ده خوزيږي او كه نه خوزيږي زه به دا ورته ووايمه .

وهذا خطأ فاحش عظيم . د امام بيهقي په الاسماء والصفات كې وايي دا ډيره فاحشه غټه خطاء ده .

والله تعالى لا يوصف بالحركة . خداى تعالى په حركت نه موصوف كيږي .

لان الحركة والسكون يتعقبان في محل واحد .

دا مې ددې لپاره دا اقوال پيش كړل چې دوي خلكو ته وايي چې داد سلفو او د محدثينو رايه ده محدثين نزول په معنى د حركت نه اخلي او دوي نزول په معنى د حركت سره اخلي لزول صفة الرب تبارك وتعالى داد اسلافو رايه نه ده والله اعلم بمراده قراءته تفسيره وتفسيره قراءته داد سلفو رايه ده دا نه چې نزول په معنى د حركت سره واخلي .

پنځمه انفرادي عقيده د ابن تيميه :

هغه دا چې جنت مع اهلها به باقي وي او جهنم مع اهلها به باقي نه وي يو وخت پورې به وي جهنم به هم ختم شي او جهنميان به هم ختم شي .

ابن تيميه ابن قيم دا دواړه په دې كې په ټول امت كې متفرد دي او امت پرې سخت ردونه كړي په دې مسئله كې دا ددوي خطرناكه عقيده وه .

شفاء العليل في مسائل القضاء والقدر والحكمة والتعليل جلد صفحه په دې كې ذكر كوي :

فصل : والذين قطعوا بأبدية النار وأنها لا تفني لهم طرق .

كوم علماء چې قول كوي په ابديت د نار سره چې اور ابدي سرمدي دي او دا به نه فاني كيږي .

احدها الآيات . يو د ايات نه استدلال كوي .

Scanned by CamScanner

والاحاديث الدالة على خلودهم فيها .

دويم د حديث دليل نيسي چې خالدين به وي .

وأنهم لا يموتون. دوي به مري نه .

وما هم منها بمخرجين .

آيت نه استدلال کوئ یا دې آیت نه چې :

وأن الموت يذبح بين الجنة والنار . دې نه استدلال کوي : وأن الكفار لا يدخلون الجنة حتى يلج الجمل في سم الخياط ، دې نه استدلال کوي .

دې وايي :

وأمثال هذه النصوص وهذه الطريق لا تدل على ما ذكروه .

دا قسم دلائل چې دي دا وايي ددې خلکو چې جهنم به هميشه وي او اهل به يې په کې هميشه وي غيرِ موحدين دا ددوي په دعوی دليل نه دي :

وانما يدل على انها ما دامت باقية فهم فيها . وايي د آيت معنى داده چې ترڅو پورې جهنم وي نو دوي به په کې وي .

فأين فيها ما يدل على عدم فنائها . کوم ځای کې دي آيت کې راغلل چې جهنم به نه ختميږي .

دا څومره غلط تاويل دي .

ما هم عنها بمخرجين. دوي به ترې نه وځي .

ابدا . راځي.

خالدين فيها ابدا . ابد الابد پورې دا ابد سره څه کوي .

نو دې وايي نه ترڅو چې دا جهنميان دا جهنم وي نو دوي به په کې وي خو يو وخت به جهنم ختم شي نو جهنميان له کومه شو نو په دې خو دليل پيش کړه چې چا ويلې چې جهنم ختميږي نو رد کوي په مونږ .

Scanned by CamScanner

فأين فيها ما يدل على عدم فنائها .

الطريق الثاني .

دويم دلائل د مثبتينو چې جهنم به باقي وي مونږ يادوي .

دعوى الاجماع على ذلك وقد ذكرنا من اقوال الصحابة والتابعين ما يدل على ان الامر بخلاف ما قالوا حتى لقد ادعى اجماع الصحابة من هذا الجانب استنادا الى تلك النقول التي لا يعلم عنهم خلافها .

او كه دا اجماع او صحابه څوک يادوي نو استناد کوي په هغه نقولو باندې چې ده ته پرې علم خلاف کې نشته .

الطريق الثالث : أنه كالمعلوم بالضرورة من دين الاسلام ان الجنة والنار لا تفنيان بل هما باقيتان .

دا وايي بداهت نه ثابت دي چې زمونږ دين کې په تواتر راغلې خبرې دي .

ولهذا أنكر أهل السنة كلهم على أبي الهذيل وجهم وبشيعتهما . چې جهميه دي .

ممن قال بفنائها وعدوا اقوالهم من أقوال أهل البدع المخالفة لما جاء به الرسول . ولا ريب أنّ هذا من أقوال أهل البدع .

شک نشته چې دا له اقوالو د اهل بدعو نه دي .

التي خرجوا بها عن السنة ولكن من اين تصح دعوى العلم النظري ان النار باقية ببقاء الله دائمة بدوامه .

دليل کوم دي په دې باندې چې جهنم به باقي وي .

فضلا عن العلم الضروري . چې کله ضروري علم ثابتوي .

فأين في الأدلة الشرعية أو العقلية دليل واحد يقتضي ذلك .

کوم دي دليل شرعي په دې باندې چې ددې دليل شي چې جهنم به باقي وي نشته .

ګوري دا عبارت اول نه آخره پورې دې قائل دي چې جهنم ختميږي مع اهلها ختميږي .

Scanned by CamScanner

دلیل په دې باندې ابدي تکي دي که دې وايي چې ابدي تکي چې ابد الابد پورې به دا
وي نو دلیل په دې باندې سورة احزاب ﴿ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴾ .

دارنګې د سورة بقرې دا آيت : ﴿ وَمَا هُم بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴾ .

دارنګې د سورة نساء دا آيت : ﴿ لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ﴾ .

دا ابدا تکي چې راغلي دا دلائل دي .

يا ﴿ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا ﴾ چې سړېږي نو مونږ یې نور هم تیزوو کموالې په کې نشته.

يا : ﴿ وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُم مِّنْ عَذَابِهَا ﴾ .

يا ﴿ كُلَّمَا أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا ﴾ .

احاديثو نه دليل په دې باندې هغه روايت د مسلم دي نبي عليه السلام فرمايي :

من يدخل الجنة ينعم فيها لا ييأس لا تبلى ثيابه ولا يفنى شبابه .

په دې حديث باندې علامه مناوي په فيض القدير کې شرحه کوي جلد ٦ صفحه ٢۴١
رقم د حديث دي ٩١٠١ د جنت متعلق يې دغه حديث ذکر کړې بيا وايي :

وهذا صريح في أن الجنة أبدية .

چې جنت ابدي دي .

لا تفنى .

نه فاني کېږي .

والنار مثلها .

او ريې هم مثل دي يعني نه فناء کېږي .

وزعم جهم بن صفوان انهما فانيتان .

جهميه وايي دواړه به ختمېږي .

لانهما حادثتان ولم يتابعه احد من الإسلاميين .

مسلمانانو کې چا هم د دوي اتباع نه ده کړې .

Scanned by CamScanner

بل كفروه به .

بلکې کافريې ورته ويلي .

وذهب بعضهم إلى أفناء النار دون الجنة .

ذهاب کړې بعضو دې ته چې اور ختميږي او جنت نه ختميږي .

داد ابن تيميه او ابن قيم رايه ده .

واطال ابن القيم كشيخه ابن تيمية في الانتصار له في عدة كراريس .

اورد کړې بحث ابن قيم په شان د شيخ دده ابن تيميه په كومک كولو ددغه قول سره چې جهنم ختميږي جنت نه ختميږي .

وقد صار بذلك أقرب إلى الكفر منه إلى الإيمان . ابن قيم او ابن تيمية يادوي وايي په دې خبره أقرب إلى الكفر منه إلى الإيمان گرځيدلې .

لمخالفته نص القرآن . داد نص د قرآن مخالف دي دا خطرناكه خبره وه امت كې چا هم پرې قول نه دي کړې .

شپږمه خطرناکه عقيده د ابن تيميه :

هغه داده چې ده به ويل اولني خبره چې ده راويسته چې سفر زيارت د نبي عليه السلام ته حرام دي دا معصيت دي چې څوک مدينې منورې ته د نبي عليه السلام د سلام په نيت ځي دا عاصي او ګنهګار دي حتى چې دا عقيده يې هم وه چې سفر كې قصر جائز دي سفر كې څنګه قصر جائز دي وايي چې څوک مدينې منورې ته د زيارت لپاره ځي ده ته قصر جائز نه دي دا خو وايي ګناه پسې روان دي نو څنګه قصر کوي .

مجموع الفتاوى جلد ١ صفحه ١٦٦ :

وأما الزيارة البدعية فهي التي يقصد بها أن يطلب من الميت الحوائج او يطلب منه الدعاء والشفاعة او يقصد الدعاء عند قبره لظن القاصد ان ذلك اجوب للدعاء .

چې د هغه د قبر سره دعاء غواړي يا هغه نه شفاعت غواړي ګمان يې دادی چې هلته روضې سره دعاء بنه قبليږي .

Scanned by CamScanner

فالزيارة على هذه الوجوه كلها مبتدعة لم يشرعها النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ولا فعلها الصحابة لا عند قبر النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ولا عند غيره وهي من جنس الشرك و أسباب الشرك .

الفتاوى الكبرى جلد ۵ صفحه ۲۸۸ کې وايي ؛ استفتاء شوی ده چې يو سړي زيارت ته روان وي قصر ورته څنګه دي ؟

الجواب : الحمد لله رب العالمين اما من سافر لمجرد زيارة قبور الأنبياء والصالحين

فهل يجوز له قصر الصلاة؟

على قولين معروفين . يو قول دا چې هغه قول د متقدمي العلماء دي .

الذين لا يجوزون القصر في سفر المعصية . دا سفر د معصيت دي په سفر د معصيت کې متقدمين قصر جائز نه ګڼي .

كابي عبد الله بن بطة وابي الوفاء بن عقيل وطوائف كبيرة من العلماء المتقدمين انه لا يجوز القصر في مثل هذا السفر .

هذا السفر راجع دي قبورو د انبياو او صالحينو ته .

لانه سفر منهي عنه وهو مذهب مالك والشافعي واحمد .

سخت چلي دي سفر د عصيان چې دي هلته قصر جائز نه دي وهو مذهب مالك و الشافعي واحمد .

امام صاحب وايي په سفر د عصيان کې هم قصر کولې شي او ثلاثة ائمه وايي چې په سفر د عصيان کې قصر نه شي کولې دا يو اختلاف دي خو هلته يې يو ځل پرې چسپان کړي چې زيارتونو ته تلل معصيت دي او سفر د معصيت کې خو قصر جائز نه دي نو دلته هم جائز نه دي .

هغه عوام داسې فکر کوي هو مذهب دا ده چې کومه خبره وکړه چې زيارت ته څوک روان وي قصر جائز نه دي دا مذهب مالک دي نو امام مالک رَحِمَهُ اللهُ خو مدينه منوره کې پروت وه هغه په ټوله زندګي کې يو حج کړې وه مکې معظمې ته هم نه تلو او چې چا به ورته

Scanned by CamScanner

وویل چې ولې نه ځي وايي هسې نه مدینې منورې نه بهر راته مرګ رانه شي هغه دومره د مدینې منورې د عاشقانو نه وه او ده ترې دا جوړه کړه چې هو مذهب مالك نه هغه په سفر د معصیت کې قصر جائز نه دي وهو مذهب مالك .

اوس دا خبره چې دا سفر معصیت دي که طاعت دي نو دا خو ستا خپله خبره ده چې ته يې جوړوي :

ان السفر المنهي عنه في الشريعة لا يقصر فيه.

والقول الثاني انه يقصر وهذا يقوله من يجوز القصر في السفر المحرم كابي حنيفة .

ويقوله بعض المتأخرين من أصحاب الشافعي ممن يجوز السفر لزيارة قبور الانبياء والصالحين كابي حامد الغزالي وأبي محمد المقدسي وابي الحسن بن عبدوس الحراني .

نو عبارت خو تاسو وکتلو نچوړ د عبارت يې دادی چې د دې روضې د نبي عليه السلام ته سفر معصیت ګڼي اختلاف د هغه حدیث نه جوړ دي چې :

لا تشد الرحال الا لثلاثة مساجد .

بستري مه تړي د سفر نيت مه کوي مګر دري مساجدو ته :

مسجد حرم ، مسجد اقصى ، مسجد هذا .

بس وايي دې نه اخوا سفر نا روا شو نو دا استدلال دده خو ډير ناقص دي .

لهٔ دې نه اخوا سفر د تجارت دي ته هم ورته جائز وايي دې نه اخوا سفر د جهاد دي ته هم ورته جائز وايي ته که مطلقِ سفرونه په دې حديث نفي کوي چې مطلق سفر ناروا بس دري مساجدو ته روا نو بيا خو دا ټول ناروا شول او په دې هيڅوا هم قول نه دې کړي .

د حديث مقصد دادی چې د زيادت اجر په نيت باندې بل مسجد ته مه ځي مګر دري مساجدو ته د زيادت اجر په نيت باندې ځکه ټول مساجد په حکم کې يو شان دي ته چې دې ځای نه ځي او بل مسجد ته روان يې چې ما ته او نچاس کروړ ملاوېږي دا غلطه عقيده ده دا زيادت د ثواب په دري مساجدو کې دي .

ددغه زيادت د اجر په نيت چې ځي نو يا حرم ته لاړ شه يا مديني منورې يا مسجد اقصی ، دې نه اخوا بل مسجد ته د زيادت ثواب نيت مه ځه نو دا خو رد په تبليغي جماعت دي چې دا ونچاس کرور عقيده ساتي .

په سفرونو خو رد نه دي چې مطلقِ سفر مه کوه دغه موضوع وه چې امام سبکي رَحِمَهُ اللهُ اولين مخالفت يې وکړو سر سخته مخالف دده شو .

شفاء السقام في زيارة خير الانام ، دغه کتاب امام سبو کي دده په دغه عقيده رد وليکلو په هغې کې ۱۷ احاديث را اخيستي په دې مضمون باندې .

من أتى المدينة زائرا لي . څوک چې مديني منورې ته راشي په حال کون دده کې چې قصد دده زيارت زما وي .

كنت له شفيعاً يوم القيامة .

دا اوس د عربو چې کوم ائمه دي سديس نه خپله ما دا اوريدلي چې سفر زيارت د نبي عَلَيْهِ السَّلَام ته حرام دي داد ابن تيميه تاثير دي چې دده مقلدين دي خپل علم اورنا خو نشته ورسره او اسلاف تول ورته بې دينه ښکاري او ابن تيميه ورته مجتهد ښکاري .

تاسو ته ما د توسل په باب کې ما د مختلفو فقهاو حنفي مالکي شافعي حنبلي چې د نبي عَلَيْهِ السَّلَام روضې ته ځي هلته به توسلات کوي استشفاع به کوي دغه نيت به دې وي دا مې ذکر کړې وه د توسل په باب کې .

هغه هم فقهاء دي له ده نه ښه فقهاء دي هغوي معتمد دي دده په شان غلطې رايې هغوي نه لري امت ته مقبول فقهاء دي او دې خو دومره مجروح دي چې چا په زنديقت مجروح کړې او چا په کفر اګر که زه به په کفر او زنديقت دده قول نه کوم خو ډيرو علماو پرې کړې دي او زما رايه د تکفير او د زنديقت دده نه ده .

اصل کې دا **تعمق في المسائل** سړي خرابوي دې د متعمقينو علماو نه وه هغه ژور چې مسئله کې کوزيږي او دې به هم په هره مسئله کې ژور کوزيدلو او نبي اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د **تعمق في السوال** او **تعمق في العلم** نه منع کړې ده .

Scanned by CamScanner

په روايت د مسلم کې چې تاسو به په مسئلو کې ژور نه کوزېږي که کوز شوي پسې بل ځای ته به په کې لاړ شي بې ځايه چون چرا په يو شي کې ننوتل عوام په شک کې اچول دا خو فائده نه کوي .

نو ابن تيميه د متعمقينو نه وه په هره جزيه کې به ننوتلو بيا هلته دا سې مقلد هم نه وه بس هلته به يې خپله څه رايه ښکاره کړه نو خطرناکه خبره دا چې سفر الى زيارة المصطفى يې حرام ګڼلو او هر کتاب دده چې وګوري دا تصريحات يې پرې کړې دي .

بله خطرناکه خبره :

هغه دا چې د حضرت معاويه رضي الله عنه د حضرت عائشې رضي الله عنها او د حضرت علي کرم الله وجهه ددوي درميان کې چې کوم اختلافات بخلافة علي راغلل دلته د اهلسنت رايه دا ده چې حق مع علي دي خو مقابل جانب ته به بد نسبت نه کوي .

دې ځای کې دوه خطرناک جماعتونه اوس هم چليږي او له پخوا نه هم راپاتې دي .

چې يوه د ناصبه وو فرقه ده او دويمه د افضليه وو فرقه ده يو خو روافض دي روافض خو هغه جانب کافر ګڼي عياذاً بالله او يا بد بد نسبتونه ورته کوي عياذاً بالله .

او هر چې خوارج دي په مقابل د هغوي کې نو دوي خو حضرت معاويه رضي الله عنه او حضرت علي رضي الله عنه او حسنين دا ټولو ته نسبت د کفر کوي عياذاً بالله.

دا خو هغه دي چې له بحث نه ساقط دي له دې دوه ډلو نه غير دوه نورې عقيدې دي چې يوې ته ناصبه وايي دا چمچه د خوارجو ده هغوي ته خدمت کوي کار کوي خوارج نه دي خو له هغوي نه يوه ډله ده .

او بله افضليه ده او افضليه شيعه ګانو ته کار کوي افضيله هم ځان ته اهلسنت وايي او ناصبه هم ځان ته اهلسنت وايي د ناصبه وو عقيده څه ده هغه په دغه مسئله کې چې کومه نزاع راغلې ده زيات زور د حضرت معاويه او د حضرت عثمان رضي الله عنه حقانيت ته ورکوي .

او وايي چې حضرت علي رضي الله عنه ولې انتقام وانخسته د حضرت عثمان رضي الله عنه د قاتل.

او بيا دغه وخت کې دده خلافت اجماعي نه وه اتفاقي نه وه اختلاف وه په کې ولې د خلافت اعلان کړو دده نه نزاع جوړه ده يعنې دا څو مره شهيدان چې شوي دا ملامتيا په حضرت علي رضي الله عنه اچوي نو رجحان خو يې طرف د خوارجو ته ورکړو يو څه خو حضرت

Scanned by CamScanner

علي رضي الله عنه ته کافر نه وايي صرف دا وايي چې دا خلافت چې وه دا اتفاقي نه وه دده خلافت نه کارِ خير نه وه ولاړ شوې ده ته په کار دا وه چې خلافت يې پريښې واي يا دې محب د خلافت او رياست وه دا هسې د دنيا په مينه مست وه داسې نسبتونه ورته کوي.

ددې ناصبه وو بالمقابل افضليه ده د هغوي عقيده څه شي ده هغوي بيا په دغه مسئله کې خو اهلسنت هم حق د حضرت علي رضي الله عنه سره ګڼي دوي هم حق د حضرت علي رضي الله عنه سره ګڼي خو اهلسنت د حضرت معاويه رضي الله عنه په شان کې څه نه وايي همدغه شان د حضرت طلحه رضي الله عنه او حضرت عائشه صديقه رضي الله عنها په شان کې هغلته ساکت پاتې کيږي هغوي سره او که نسبت د خطاء کوي اجتهادي کوي.

او دوي هغه طرف ته طعنې وايي دا عقيده د افضلية فرقې ده نو دلته اهلسنت د څلورو عقيدو مينځ کې په دې جزيه کې راغله خوارج روافض ناصبه افضليه اهلسنت ددې څلوورو مينځ کې رفتار کوي نو لار به پيدا کړي.

خوارج تکفير د جانبينو کوي دې نه به انتهائي ځان ساتي روافض تکفير د احد الجانب کوي د معاوية رضي الله عنه تکفير کوي دې نه به هم سخت ځان ساتي.

ناصبه نسبت د خطائي کوي حضرت علي رضي الله عنه او افضلية نسبت د خطائي کوي طرف د حضرت معاويه رضي الله عنه ته خو طعن پرې جائز ګڼي.

يو خطاء اجتهادي ده او يوه طعنه ويل دي دا فرق لري نو دا افضليه پرې طعن وايي.

نو دا مسئله ډيره پيچيده ده ډير زيات په احتياط يا غلي پاتې شي له دې مسائلو نه دغه تاريخ که ګوري د جنګ سفين يا جنګ جمل نو دا هم پسې مه ګوري.

دا څومره لوي لوي مؤرخين دي زه د تاريخ ډير شوقي يم ما ته چا ويل چې ابن خلدون دا واقعه بنه بيان کړې ده فقط ددې واقعې د پاره ما تاريخ ابن خلدون واخيسته او دا ټوله واقعه يې په څلورو کرخو کې بيان کړې ده دا تاريخونو والايې ولې نه را اخلي خير په کې نشته.

ددې مسئلې ذکر ددې علل لټول دا يې ولې وکړه ولې دا اختلاف راغې او جنګ ولې وشو.

Scanned by CamScanner

د دواړه جانبه نه ۷۵۰۰۰ صحابه او تابعين شهيدان شوي دي ۴۵۰۰۰ کسان په څلورو ورځو کې د حضرت معاويه رضي الله عنه په لښکر کې شهيدان شوي دي او ۲۵۰۰۰ کسان د حضرت علي کرم الله وجهه په لښکر کې شهيدان شوي دي عمده عمده صحابه کرام په کې شهيدان شوي دواړو جانبو کې صحابه ولاړ دي.

مفتي شهزاده صاحب د شيخ ادريس صاحب نيکه وه مونږ ته شيخ ادريس صاحب حکايت کولو وايي چا ترې نه تپوس وکړو چې حضرت معاويه رضي الله عنه او حضرت علي کرم الله وجهه مينځ کې دي څه رايه ده حق به د چا سره وي وايي دې غلې شو.

وايي ده ورته وويل چې ستا دا مقصد دي زه قاضي يمه او دوه مجرمان راغلل راته چې يو حضرت علي رضي الله عنه دي او بل حضرت معاويه رضي الله عنه دي فيصله يې وکړه يا ره هغه سائل وايي ځان پورې خفه شو زه دومره غټ سړي يمه چې زه به نن قاضي يمه او زما مجرمان به هغوي وي او فيصلې به زه کومه.

نو ځان نه قاضيان بين الصحابه مه جوړوي بس اسلافو دومره ويلې چې حق مع علي رضي الله عنه خو مقابل جانب هغوي هم په بنه مقصد باندې لګيا وه هغوي د رياست د پاره نه وه هغوي دواړه طالبين د حق وه دا چې يو جانب چونکې ولايت لرلو والي وه دويم جانب ته نه وه په کار دغه وخت سره چې بغي شوې وايي پاڅيدلې واي خو وشوه ترې نه ديو مقصد د پاره وشوه چې ولې د حضرت عثمان رضي الله عنه قاتل نه نيول کيږي او دا يقيني يوه غټه خبره ده.

ته ديو ځای والي يې ستا په ملک کې د نبي عليه السلام د يار حضرت عثمان رضي الله عنه په شهادت رسيږي او ته قاتل نه نيسي حضرت معاويه رضي الله عنه خو په شام کې وه هغه ته خو پته نه وه چې دا وضعه د مدينې منورې څنګه ده هغه بار بار خطونه راليږل چې زه به په خط تا سره بيعت کومه د معاويه رضي الله عنه الفاظ دا وه چې د حضرت عثمان رضي الله عنه قاتل ونيسه او اعدام يې کړه قاتل معلوم نه وه کار د شپې شوې وه.

او عامه بلوی دا وه چې هر چا به چغې وهلې چې ما وژلې دي نو هغه خو خاص کسانو شهيد کړې وه حضرت علي رضي الله عنه تحقيق کوه چې سړي معلوم شي چې دا کار چا کړې چې اصلي سړي قصاص شي دغې مينځ کې شيطانانو کار وکړو حضرت معاويه رضي الله عنه يې غصه کړو.

Scanned by CamScanner

بهر حال دا واقعه کې تفصیل هم نه وي په کار ډیر زیات احتیاط او غلي پاتي کیدل په کار دي ، خو مسئلې د اهلسنت لکه دلته د څلورو ډلو سره نزاعي شوي دا خوارج او روافض یې بنکاره دي خو دا ناصبه او افضلیة چې ځانونو ته اهلسنت وایي دا هلسنت نه دي .

ابن تیمیه په دې مسئله کې د ناصبه وو نه دي مطلب مې دادی چې ابن تیمیه د خوارجو نه ، نه دي تکفیر نه کوي خو د ناصبه وو نه دي حضرت علي کرم الله وجهه ته ډیر بد نسبتونه کوي په دې کارونو کې ، دا وایي محب د ولایت او ریاست وه دا وایي د ولایت د پاره جنګیدلو او نور نور نسبتونه ورته کوي هغه طرف ته ډیر میلان ورکوي د ده روایاتو ته ګوري نو پته درته لګیږي .

منهاج السنة جلد ٦ صفحه ٦٦ :

و اما قتال الجمل وصفين فلم يرو احد منهم فيه نصاً .

وایي جنګ جمل او صفین کې جانبینو سره هیڅ دلیل نه وه یعنې جنګ یې کړې دي خو دلیل یو هم نه لرلو .

الا القاعدون .

مګر کوم چې ناست وه .

فانهم رووا الاحاديث في ترك القتال في الفتنة واما الحديث الذي يروي انه امر بقتل الناكثين والقاسطين والمارقين فهو حديث موضوع على النبي ﷺ ومعلوم أن الرأي ان لم يكن مذموما فلا لوم على من قال به وإن كان مذموما فلا رأى اعظم ذماً من رأي أريق به دم الوف .

ومعلوم أن الرأي إن لم يكن مذموما فلا لوم على من قال به .

خوارج یادوي وایي چې دوي کوم اعتراضات کول نو دا رایه یې مذمومه ده خو څه ملامتیا په دې قول کې پرې نشته .

وان كان مذموماً فلا رأى أعظم ذماً من رأي أريق به دم الوف .

Scanned by CamScanner

که هغه مذمومه وه خو ملامتيا په کې نشته او که هغه رايه مذمومه شي نو ددغې راي نه اعظم ذما رايه نشته دي چې په هغې کې د الوفو وینه تل شوه.

داد حضرت علي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رايه يادوي شيعه ګانو باندې رد کوي وايي که د حضرت معاويه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رايې ته مذمومه وايي نو رايه د حضرت علي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ اعظم ذماً دي داد هغې نه ډيره مذمومه وه اوس د شيعه ګانو رد خو دې وکړو چې ذم رايې د حضرت معاويه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ کوي خو دې بل طرف کې دې د حضرت علي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رايې ته اعظم ذماً ويلې دا دې څه وکړو. داد ناصبه وو جانب ته رجحان ورکوي لکه شيعه ګان چې ذم رايې د حضرت معاويه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ کوي طرف د افضليت ته رجحان ورکوي:

منهاج السنة جلد ٦ صفحه ١١٧ دلته وايي:

والمقصود هنا أن ما يعتذر به عن علي فيما أنكر عليه.

مقصود دادی که حضرت علي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ باندې چا رد کړې دي په دې مسئله د جنګ کې د هغه نه چې کوم دليل او عذر پيش کيږي نو.

يعتذر باقوى منه عن عثمان.

نو بيا د حضرت عثمان رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ نه بيا قوي عذر هغه وګرځول شي.

فان علياً قاتل على الولاية.

حضرت علي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ جنګونه په رياست کړې دي.

وقتل بسبب ذلك خلق كثير عظيم.

او ډير مخلوق په کې قتل شوې.

ولم يحصل في ولايته.

او نه دي حاصل په ولايت د حضرت علي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ کې.

لا قتال للكفار ولا فتح لبلادهم.

نه قتال د کفارو او نه فتحه د ښارونو ددوي.

ولا كان المسلمون في زيادة خير.

Scanned by CamScanner

ګوري دا عباراتو ددې ته تاسو داد حضرت علي رضي الله عنه سره بنکاره عداوت او دشمني خو تکفیر یې نه کوي نو خارجي نه دي خو د ناصبه وو نه دي هغه طرف ته رجحان ورکوي.

دارنګې منهاج السنة جلد ۷ صفحه ۱۱۱، شیعه ګانو باندې رد کوه خو ځان خارجي مه جوړوه کنه.

وهذه الفضیلة لم تثبت لغیره من الصحابة ممنوع.

شیعه ګان که وایي چې اول من اسلم دا حضرت علي رضي الله عنه دي شیعه ګان دا وایي او دې ته زور ورکوي د صدیق اکبر رضي الله عنه مقابله پرې کوي دې جواب کوي دا افضلیت چې اول من اسلم حضرت علي رضي الله عنه دي.

لم تثبت لغیره من الصحابة ممنوع. که وایي چې حضرت علي رضي الله عنه غیر بل صحابي ته د اول من اسلم نسبت نه کیږي نو منع ده.

فان الناس متنازعون في اول من اسلم.

خلک په جګړه کې دي په اول من اسلم کې.

چا ویلي فقیل ابوبکر اول من اسلم دي فهو اسبق اسلاماً من علي ان علیاً اسلم قبله:

دې اوس جواب کوي:

لکن علي کان صغیراً.

حضرت علي رضي الله عنه چې اسلام راوړو صغیر وه.

واسلام الصبي فیه نزاع بین العلماء.

او د ماشوم په اسلام کې د علماو مینځ کې نزاع ده.

دې ګوري د حضرت علي رضي الله عنه د ایمان هم قائل نه دي عبارت یې چې وګوري نو بنکاره دې د ناصبه وو نه خو یقیني دي بالکل خوارجو ته میلان لري دومره د اهل بیتو او د حضرت علي رضي الله عنه سره دشمني لري.

داوي داسې کله سړي د یو جماعت په دشمني کې راشي خو هلته بل جانب سړي نه خرابیږي اوس مونږ هم د شیعه ګانو مخالف یو سپاه صحابه یې هم مخالف دي خو سپاه

Scanned by CamScanner

صحابه ښکاره نه وايي چې د اهل بيتو دشمني وکړي خو لکن خاصتاً په زندګي کې به د اهل بيتو تعريف هم ترې وانه وري د شيعه ګانو په دشمني کې دومره تنوتي دي چې زما پرې خطره د ناصبيت راشي چې ناصبه نه شي او هغه جانب د اهل بيتو طرف ترې خفه نه شي.

مونږ خو وسط کې يو د اهل بيتو تعريف هم منو د هغه بل جانب تعريف هم منو او د اهلسنت دغه لاره ده چې وسط کې لاړ شي.

دارنګې منهاج السنة النبوية جلد ۸ صفحه ۲۰۴ کې وايي:

وعلي يثبت له حكم الكفر والايمان هو دون البلوغ. له بلوغ نه مخکې ده ته د کفر او د ايمان حکم ثابتيږي.

والصبي المولود بين ابوين كافرين يجري عليه حكم الكفر في الدنيا باتفاق المسلمين.

وايي چې پلار او مور د چا کافر وي وايي دې مولود باندې په اتفاق د مسلمينو د کفر فيصله کيږي.

واذا اسلم قبل البلوغ. د بلوغ نه مخکې چې اسلام راوړو.

فهل يجري عليه حكم الاسلام قبل البلوغ؟ مسلم ورته ويل کيږي قبل البلوغ.

على قولين للعلماء. علماء اختلاف لري.

بخلاف البالغ فانه يصير مسلماً باتفاق المسلمين فكان اسلام الثلاثة مخرجاً لهم من الكفر باتفاق المسلمين.

دا دري خلفاء حضرت عثمان رضي الله عنه حضرت عمر رضي الله عنه او حضرت صديق اكبر رضي الله عنه.

فكان اسلام الثلاثة مخرجاً لهم من الكفر باتفاق المسلمين واما اسلام علي فهل يكون مخرجاً له من الكفر؟ على قولين مشهورين.

او د حضرت علي رضي الله عنه اسلام مخرج کفر دده نه دي او که نه دي قبل البلوغ دې کې د علماو اختلاف دي مشهور قولونه يو دادی چې کفر نه وځي او بل قول دادی چې نه وځي يعنې ايمان د صبي نه دي قبول.

Scanned by CamScanner

نو دده عبارت ته گوري اوس د شيعه گانو د مقابلې به دا مقصد وي چې د حضرت علي رضي الله عنه تنقيص به په کې کوو دا به اهلسنت شي نه دا د ناصبه وو نه دي او نواصب د خوارجو چمچې دي هغوي تکفير نه کوي خو دومره ده چې د اهل بيتو غټ تنقيد کوي.

من جمله د مقالاتو شنيعه وو نه هغه تحريم د توسل بالانبياء والصالحين چې په ذواتو باندې وسيله حرامه ده اولين قائل پرې ابن تيميه دي سلفو کې دا قول چا نه وه کړي او ددې وجې نه شفاء السقام کې صفحه ۱۶۰ کې امام السبکي رحمه الله فرمايي:

اعلم انه يجوز ويحسن التوسل والاستغاثة وتشفع بالنبي صلى الله عليه وسلم الى ربه سبحانه وتعالى وجواز ذلك وحسن من الأمور المعلومة لكل ذي دين المعروفة من فعل الانبياء والمرسلين وسيرة سلف الصالحين والعلماء وعوام المسلمين ولم ينكر احد ذلك من أهل الأديان ولا سمع به في زمن الازمان حتى جاء ابن تيمية فتكلم في ذلك بكلام يلبس فيه على الضعفاء الاغمار وابتدع مالم يسبق اليه في سائر الاعصار.

دا وايي چې دې نه مخکې دا قول چا نه وه کړې چې وسيله په ذواتو حرامه ده دا څومره خلک چې دنيا کې اوس لګيا دي که اشاعتيان دي که وهابيان دي وغيره د نبي عليه السلام د ذات بې آدبياني کيږي دا ګلان ابن تيميه کړلې دي دا دده تفرد دي له ده نه مخکې اسلافو کې چا په دې باندې رد نه دې کړې.

حاشية ابن حجر على شرح الايضاح صفحه ۴۸۹ کې ابن حجر هيتمي ليکي:

ولا يغتر بانكار ابن تيمية لسن زيارته.

څوک دې دوکه نه شي په انکار د ابن تيمية باندې چې زيارت د نبي عليه السلام د مسنوناتو نه او جائزو نه دي.

فانه عبد اضله الله تعالى.

ابن تيميه يو سړي وه چې خداى تعالى ګمراه کړې وه.

كما قاله العز بن جماعة واطال في الرد عليه تقي السبكي في تصنيف مستقل ووقوعه في حق رسول الله صلى الله عليه وسلم ليس بعجب فانه وقع في حق الله سبحانه وتعالى.

Scanned by CamScanner

وايي دا چې د نبي عَلَيْهِ السَّلَام په شان کې خبرې کړي دا څه عجيبه نه ده هغه د خدای جَلَّ جَلَالُهُ په ذات کې هم خبرې کړې دي حدوث د حرکاتو وغيره نو علماء مخکې نه په ده باندې ردود کړې دي .

زما نچوړ د دې خبرو دا نه دي چې تاسو را وليکېږي او تقارير د ابن تيميه په رد باندې شروع کړي يو عالم وه يو حافظ وه يقيناً د علم نه يې زه خپله متأثر يمه ډير بحر عميق وه په علم کې خو تفردات لري که تاسو يې کتب مطالعه کوي دا سې څيزونه به راشي چې بيا به په هغې کې د اسلافو او د اهلسنت د عقيدې نه پرې واوړي نو خپل صرف دومره پرچار کوي چې کتب يې مه ګوري او مه يې بل چا ته ترويج ورکړي چې د ده کتب مطالعه کړي د غه مې د دې موضوع نچوړ دي .

دا مې نچوړ نه دي چې تاسو په منابرو د ده تکفير وکړي او ده ته زنديق ووايي نه يو عالم وه حنبلي مذهبي وه او د تبحر د تعمق د لاسه يې تفردات لرل هغه تفرداتو کې اسلافو په ده ردود کړې دي مونږ هغه را نقل کړل .

او دا رايې تاسو خپله هم وليدلې چې د قبلولو رايې نه دي د غه شان تفردات شته دي او دا چې نسبت د تفرداتو ورته شوې دي دا ډير فقهاو کړې دي چې رايې خپلې لري چې هغې کې امت ده سره متفق نه دي .

سوال : بعضې خلک ابن تيميه سره رحمة الله عليه وايي ؟

جواب : داسې سوال دي چې زه په کې ډير څه نه شم ويلې خدای دې پرې رحم وکړي نو کفر بواح باندې خو کافر نه دي کنه چې دعاء ورته ممنوعه شي دعاء د مغفرت او د رحمت خو صرف مشرک ته نه کيږي نو اوس مشرک خو نه دي او نه کافر په کفرِ بواح دي چې ده ته د مغفرت دعاء دې ممنوعه شي نو که رحمة الله عليه ورته ووېل شي په دې معنی باندې چې د شان د برايي د پاره يې ونه وايي دې د پاره چې خدايه رحم پرې وکړي د دې خو خپله معنی هم جوړيږي .

Scanned by CamScanner

حکايت :

لکه ما ته يو اهل حديث حکايت کولو وايي رستمي باندې وهابيان راتول شول چې خفه شوې وه له وهابيانو او واپس حنفي کيدلو دې نه لږ مخکې نو کور ته وايي ورته ډير وهابيان راغلل دې مشرانو يې ورته وويل چې دومره عمر مونږ تا ته دا درکړه او کومکونه مو درسره وکړه هغه مجلس کې يو سړي ناست وه ما ته يې حکايت کولو .

وايي ورته وي ويل چې اوسه پورې تا نه مونږ د امام ابو حنيفه رَحِمَهُ اللهُ خلاف څه وانه وريدل او رستمي به په امام صاحب باندې رد نه کولو ګوري دې اهل حديث شو خو د امام ابو حنيفه رَحِمَهُ اللهُ سره به ده رحمة الله عليه ويل تمام تقارير يې واوري نو د امام ابو حنيفه رَحِمَهُ اللهُ بې آدبي به يې نه کوله .

نو دا وايي دې ته ورته راغلل چې دومره خرچې مو درکړي او ته اوسه پورې په امام ابو حنيفه رَحِمَهُ اللهُ رد نه کوې او نه د هغه خلاف څه وايي او بله دا چې د هغه نوم سره رحمة الله عليه وايي .

نو رستمي خو هم ډير چالاکه دې واي ده ترې نه ځان په دې خلاص کړو چې تاسو څه پوهيږي دا خو ما د امام ابو حنيفه رَحِمَهُ اللهُ دومره سپکاوې په دې کې کړې دې چې لا تاسو نه دي کړي وايي څنګه وايي زما مقصد دا دی چې ډيرې غټې خطاګانې ترې شوې خدايه وي ښې رحمت پرې وکړي دا مې مقصد دې وايي وهابيانو نه يې په دې ځان خلاص کړو .

نو زه تاسو ته وايمه چې رحمة الله عليه خو څو معنی ګانې لري چې يو سړي رحمت الله عليه ورته وويل کافر ورته مه وايي هغه داسې وايي چې دې سړي نه خطاء شوې خدايه رحم پرې وکړي په دې معنی باندې د شان د براييې په معنی باندې نه .

سوال : نبراس ليکلي که چا ابن تيمية ته شيخ الاسلام وويل نو کافر کيږي ؟

الجواب : ما نبراس کې دا ځای نه دي کتلې خو زه وايم دا به يې خپل قول نه وي د چا قول به يې نقل کړې وي صاحب د نبراس .

خو دا قول زه نه شم قبلولې ځکه چې ډيرو اسلافو ابن تيميه ته د شيخ الاسلام نسبت

Scanned by CamScanner

کړي اول محمود آلوسي ته کافر ويلې شي ځاى په ځاى خپل تفسير کې قال شيخ الاسلام او مجدد نسبت ورته کوي .

ابن حجر صاحب ته څوک کافر ويلې شي هغه ورته دا نسبت کړې دي .

داسې ډير وعلماو محدثينو کتابونو کي زمونږ دا فقه کې هم شته دي چې ابن تيميه ته د شيخ الاسلام نسبت شوې دي .

يو ځل ما دا مطالعه کوله په کمپيوټر کې چې ابن تيمة ته شيخ الاسلام چا ويلې دي خپل حنفي فقهاو اقوال مې ډير وليدل چې شيخ الاسلام يې ورته ويلې دي .

نو دغه الفاظ که صاحب د نبراس ويلې يا د چا قول يې نقل کړې وي اعتبار به ورته نه وي او نه د قبلولو وړ دي که چا ده ته شيخ الاسلام ويلې نو کافر شو دا ما تاسو ته اول کې ويلې چې څه خلک يې رئيس الزنادقه ګڼي او څه خلک يې امام مجتهد او متبع ګڼي .

تاسو لږ وسط کې لاړ شي مه ورته زنديق او کافر وايې او مه ورته امام مجتهد وايي دغه د وسط لاره عبد الحي لکهنوي رَحِمَهُ اللهُ اختيار کړې ده او دا تفردات يې خطرناک دي خاصتاً دا دوه خبرې ډيرې خطرناکې دي چې توسل ته حرام ويل او د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ زيارت تللو ته حرام ويل او دې سفر کې قصر ناجائز ګڼل دا يې دومره په حق د نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ کې ګستاخي کړې ده چې خطره لري .

For More Books Click On Ghulam Safdar Muhammadi Saifi

Scanned by CamScanner